wordt door den Rector geteekend en staat op naam van de Universiteit. En eerst wie zulk een Universiteits-diploma verkregen heeft, geldt in wetenschappelijke kringen als bevoegd en gerechtigd om den wetenschappelijken doctorstitel te voeren.

Zoo sterk geldt deze regel nog altoos in Europa, dat tot dusver nog niet één Theologische School, ze mogen dan Seminarie, College of Faculté de Théologie heeten, zich het recht heeft aangematigd om op eigen naam den doctoralen graad te verleenen. We hebben met opzet het genoemde Handbuch der gelehrten Welt, dat in zijne uitgave van 1911 een uitvoerig overzicht van alle Universiteiten en andere Scholen geeft, en daarbij vermeldt welke graden daar verleend worden, er eens op nagezien, en overal werd vermeld, dat de Theologische Scholen geen anderen graad verleenen dan dien van baccalaureus in de Theologie, d. w. z. den graad, dien wij bij ons candidaat noemen. Wat Duitschland aangaat, spreekt het volgende voorbeeld wel het sterkst. In Munster werd in 1771 een Universiteit gesticht met vier faculteiten, in 1818 werden twee dezer faculteiten opgeheven en bleef alleen de Theologische faculteit over met de literaire propaedeuse; het promotierecht verviel toen ook en de Universiteit werd een Theologische School. Eerst in 1902, toen de School weer werd uitgebreid door bijvoeging van een juridische faculteit, werd de School opnieuw onder de Universiteiten opgenomen en kreeg ze dientengevolge ook weer het promotierecht. In Engeland en Schotland verleenen de Colleges of Seminaria van de Vrije Kerken, die naast de Staatsuniversiteiten zijn opgericht, geen hoogeren graad dan dien van B. T., d. w. z. van baccalaureus in de Theologie, maar niet een dezer colleges denkt er aan haar leerlingen tot doctor in de Theologie te promoveeren. Het eenige, wat hier voorkomt, is dat een College, wanneer het een bijzonder knappen student heeft, dien aanbeveelt aan de Universiteit om hem den doctorstitel te verleenen. In Zwitserland heeft men naast de officieele Universiteiten drie Facultés de Théologie libres, twee door de Eglise libre in Zwitserland opgericht, nl. die te Lausanne en te Neuchâtel, en een die van een particuliere vereeniging uitgaat te Genève, maar ook hier is de hoogste graad die van baccalaureus. In Oostenrijk heeft men te Weenen een Evangelische faculteit, die reeds in 1819 opgericht werd, maar deze faculteit heeft eerst in 1861 het promotierecht gekregen, toen ze door de Regeering erkend en in het universitair verband werd opgenomen, waarom ze dan ook nu den titel voert van Kön. Kais. ev. Facultät. In Hongarije, waar men tal van theologische scholen heeft, waar de predikanten worden opgeleid, bezit geen dezer scholen het promotierecht; wie den doctorstitel wil verkrijgen, gaat naar Weenen of naar een buitenlandsche Universiteit. Hetzelfde geldt van Zuid-Afrika, waar de beide theologische scholen nog nooit, het doctoraat hebben verleend, maar wier leerlingen naar Europa gaan om den doctorstitel te verkrijgen. En tot op zekere hoogte geldt dit ook van Amerika, want de Theologische school te Grand Rapids, die van de Christelijke Gereformeerde Kerk uitgaat, evenals het Seminarie van de Presbyteriaansche Kerk, dat naast de Princeton Universiteit staat, hebben nog nimmer eigen leerlingen tot doctor in de Theologie gepromoveerd. Het zou daarom wel zeer bedenkelijk wezen, wanneer onze Synode, in afwijking van hetgeen overal elders regel is, aan haar school het promotierecht ging verleenen. Andere Kerken, die in beteekenis en invloed zeker niet voor onze Gereformeerde Kerken onderdoen en Theologische scholen bezitten, wier wetenschappelijk karakter hoog genoeg staat, hebben toch steeds de bescheidenheid in acht genomen, dat ze zich niet een recht aanmatigden, dat omnium consensu alleen aan de Universiteiten toekomt. En het zou een res mali exempli, d. w. z. een zeer slecht voorbeeld wezen, wanneer onze Synode deze bescheidenheid uit het oog verloor en doen ging, wat niet een andere Protestantsche Kerk ooit heeft gedaan. Een slecht voorbeeld, dat wellicht straks navolging zou kunnen vinden, niet alleen in ons land bij de Christelijk Gereformeerde Synode, die dan formeel met evenveel recht haar seminarie deze bevoegdheid zou kunnen toekennen, maar ook in het buitenland bij die Gereformeerde Kerken, die nu vaak ten koste van veel tijdverlies en gelduitgaven hare zonen naar Nederland zenden om daar den doctorstitel te halen. Waarom, gesteld dat onze Synode het voorbeeld geeft, zouden de beide Gereformeerde Kerken in Zuid-Afrika en de Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika dit voorbeeld dan niet volgen?

Wat de Hoogleeraren van de Theologische School in hun rapport op de Amsterdamsche Synode ingediend, dan ook aanvoeren, om dit promotierecht door een Theologische School te verdedigen, snijdt ten deele geen hout en is ten deele een beroep op een exceptioneelen toestand, waaruit zeker geen *regel* kon worden afgeleid. Het feit, dat in heel Europa en juist bij die volkeren, waar de wetenschap het hoogst staat, de theologische scholen geen promotierecht uitoefenen, maar dit uitsluitend het privilegie is van de Universiteiten, wordt verzwegen. Maar wel wordt alle kracht gezocht in het wijzen op enkele *vakscholen*, die buiten het universitair verband staan en toch dit promotierecht uitoefenen, en dan in het voorbeeld van de Theologische faculteit van Montauban in Frankrijk, die het promotierecht wel bezit.

Wat nu het eerste feit betreft, is het zeker waar, dat in onze dagen een nieuw instituut van Hoogeschool is opgekomen, zoowel in ons land als daarbuiten, waar ook de doctorstitel wordt verleend. Zoo heeft men bij ons de technische Hoogeschool te Delft, waar ingenieurs worden opgeleid, de Landbouw Hoogeschool te Wageningen, en als jongste de Handels-Hoogeschool te Rotterdam. Ook in het buitenland vindt men zulke technische hoogescholen; te Antwerpen heeft men zelfs een hoogeschool om op te leiden voor handelsconsuls, en ook daar wordt de doctorstitel verleend. Intusschen voelt ieder toch wel, dat het niet aangaat zulke vakscholen voor handel, landbouw enz. op een lijn te stellen met een *Theologische faculteit*. Een Theologische faculteit is geen vakschool, maar een wetenschappelijk instituut, en staat niet met een Landbouwhoogeschool op een lijn, maar wel met de literaire, juridische en natuurkundige faculteit. Was nu aangetoond, dat tegenwoordig ook de algemeene gewoonte was ingeslopen, om deze faculteiten, die dusver de eigenlijke Universiteit vormen, buiten het universitair verband, zelfstandig, te laten optreden en haar dan het promotierecht toe te kennen, zoo zou het bewijs eenige waarde hebben gehad. Maar een beroep op deze technische vakscholen is een metabasis eis allo genos, gelijk mee het noemt, of wil men, het is een vergelijking van geheel ongelijksoortige grootheden. Ook al ware dit voorbeeld echter juist gekozen, dan zou daaruit zeker niet volgen, dat deze splitsing, oplossing en ontbinding van de Universiteiten in vakscholen voor ons een navolgenswaardig voorbeeld zou wezen. De oude idee van de Universiteit, waarin de eenheid der wetenschap zich uitpreekt, moet op Gereformeerd standpunt juist hoog worden gehouden.

En nog ongelukkiger dan dit beroep op de technische vakscholen te Delft, Gent en Luik, is het beroep, dat de hoogleeraren doen op de Theologische faculteit van Montauban. Deze faculteit was nl. van 1809 tot 1906 geïncorporeerd *in de Universiteit van Toulouse* en heeft als zoodanig het promotierecht in de Theologie verkregen en uitgeoefend. In 1907 is hierin zeker verandering gekomen, omdat de Regeering in Frankrijk toen aan de Staatsuniversiteiten alle Theologische faculteiten heeft opgeheven en daardoor ook het verband tusschen deze Theologische faculteit en de Universiteit te Toulouse verbroken is geworden. Ze staat thans metterdaad geheel op zichzelf en alleen. Maar dat is te wijten aan de Regeering, die in haar haat tegen Kerk en Theologie, de Theologie zelfs geen plaats meer aan de Universiteit gunnen wilde. En dat de Theologische faculteit toen haar eenmaal verkregen recht niet heeft opgegeven, kan toch waarlijk niet als een bewijs gelden, dat men ook in de Fransche Protestantsche Kerk het als een recht der Kerk beschouwt, om aan een Theologische kweekschool het promotierecht te verleenen. Bovendien mag men bij dit eene voorbeeld van een Theologische faculteit, die buiten het Universitair verband het promotierecht uitoefent, niet vergeten, dat de geheele toestand van het Hooger onderwijs in Frankrijk een anomalie is en met geen enkel land in Europa is te vergelijken. Eigenlijke Universiteiten in onzen zin bezit Frankrijk zelfs niet. Napoleon heeft met zijn centraliseerenden geest alle bestaande Universiteiten opgeheven, of liever nog, ze saamgesmolten tot één groote Universiteit, die over heel het land zich uitbreidde en op verschillende plaatsen faculteiten had. En wel is de Regeering later hierop terug gekomen en zijn de Universiteiten ten deele weer hersteld geworden, maar toch in geheel anderen vorm, dan dien ze in Engeland, Duitschland, Zwitserland, Nederland enz. hebben. Een beroep op zoo gansch exceptioneele toestanden versterkt niet, maar verzwakt juist het bewijs.

Laat ons aan het slot van deze artikelenreeks nog een ding hieraan mogen toevoegen.

Men heeft gezegd, dat het vooral in het belang der Kerk toch zoo wenschelijk was, dat haar school ook doctoren in de Theologie kweeken kon.

Let dan op hetgeen Calvijn heeft gedaan. Te Genève heeft hij een Hoogeschool opgericht, die in de eerste plaats tot do had een seminarium ecclesiae, een kweekschool voor de Kerk, te zijn. Maar zoolang deze school alleen uit een Theologische faculteit bestond en nog niet tot een Universiteit was uitgedijd, hebben noch Calvijn noch zijne navolgers er aan gedacht, deze Theologische faculteit het promotierecht te verleenen.

Dat lag zeker niet daaraan, dat deze school te onbeduidend was of haar hoogleeraren niet genoeg wetenschappelijken naam hadden.

Ze telde haar leerlingen niet bij tientallen, gelijk onze Theologische School, maar bij honderdtallen, en deze leerlingen stroomden uit heel Europa toe. Aan haar gaven de beroemdste theologen onderwijs, en de getuigschriften door deze School afgegeven aan het einde van de studie, golden meer in waarde dan de doctorsdiploma's der Universiteiten. En aan deze school is opgeleid een geslacht van predikanten, die in alle Gereformeerde Kerken met eere gediend hebben en de leiders der volkeren geworden zijn.

Toch heeft Calvijn in bescheidenheid er nooit aan gedacht, aan deze school, zoolang ze alleen een Theologische faculteit was, het promotierecht toe te kennen. Eerst toen de school zich uitbreidde en naast de Theologische ook een Literarische en Juridische faculteit verrees, is om dit promotierecht verzocht niet bij de Kerk, maar bij de Overheid.

DR. H. H. K.

Officieele Berichten.

Korte notulen der vergadering van de Geref. Kerken in de classe Barendrecht, gehouden te Barendrecht 13 Mei 1914.

1. De Praeses van den kerkeraad der roepende kerk, Ds. Sleeswijk Visser van Rijsoord, opent te 8½ ure de vergadering. Gezongen wordt Ps. 89 : 1. Gelezen wordt Col. 3 : 1—17. De Praeses gaat voor in gebed.

2. De credentiebrieven worden op verzoek van den praeses nagezien door Di Runia en van Duin. Een kerk heeft een instructie. Een kerk is behalve door den Dienaar des Woords vertegenwoordigd door een diaken. De redenen gehoord, wordt aan dezen diaken keurstem verleend.

3. Het moderamen bestaat uit Ds. Sleeswijk Visser, praeses; Ds. Schouten, scriba en Ds. Goote, assessor.

4. De notulen der vorige vergadering worden door den Actuarius gelezen, goedgekeurd en geteekend.

5. De praeses herdenkt het 25-jarig ambtsjubileum van Ds. R. Heidema, waarvoor deze dankzegt. De assessor memoreert de herinneringsdagen door Ds. Sleeswijk Visser en de kerk van Rijsoord doorleefd.

6. Ds. Koolstra verklaart de reden van zijn afwezigheid in de vorige classicale vergadering.

7. Ds. Goote doet eenige mededeelingen van de zending, mede in verband met de repatriëering van Dr. Esser. Het hospitaal nadert zijn voltooiing. Tot meerderen steun aan den medischen arbeid wordt de classe opgewekt. De bijdrage der classe voor den medischen dienst wordt gesteld op *f* 60 per drie maanden. Bovendien zal tot dekking van een tekort voor dien dienst *f* 100 worden gestort.

8. Een finantieel verslag van den toestand der kerk van Klaaswaal blijft overstaan tot de volgende vergadering.

9. Gelezen wordt een verzoek van de classe Brielle om opnieuw hulp in den dienst des Woords te ontvangen, nu voor de maanden Sept., Oct. en Nov. Dit verzoek wordt toegestaan.

10. Aan de orde komt de instructie van de kerk te W. Een advies wordt gegeven.

11. Bij de rondvraag naar Art. 41 D. K. O. doet niets bizonders zich voor.

12. Aan de orde komt de afvaardiging naar de Particuliere Synode. Vooraf worden eenige punten behandeld die ter synodale tafel zullen komen. Als afgevaardigden worden benoemd: Ds. J. G. Kunst en Dr. S. Greydanus, Br. C. v. d. Heuvel en Br. A. R. v. Nes. Hunne secundi zijn Ds. A. Mulder en Ds. S. Sleeswijk Visser. Br. J. de Hoog en Br. G. J. Hey. De credentiebrief wordt in gereedheid gebracht. Volgens besluit der Decembervergadering zal een bezwaar der classe worden ingebracht tegen handelingen van Deputaten-bestuurders van het Provinciaal Weeshuis te Middelharnis.

13. Alle collecten en quota blijken te zijn geïnd.

14. Ds. Steenhuis, deputaat voor den arbeid onzer kerken in West-Duitschland, vraagt van de kerken der classe tegen de volgende vergadering bijdragen of collecten.

15. Roepende kerk voor de volgende vergadering, die D. V. den eersten Woensdag van September te Barendrecht zal worden gehouden, is Strijen.

16. De vervulling der vacaturebeurten wordt aldus geregeld: Klaaswaal 12 Juli Ds. Mulder, 9 Aug. Dr. Greydanus, 20 Sept. Ds. Runia; classe Brielle Sept. Ds. Heidema, Oct. Ds. Steenhuis en Nov. Ds. Kunst.

17. Bij de censura morum worden geen bezwaren gehoord.

18. De korte notulen worden gelezen en vastgesteld.

19. Na dankgebed van Ds. Schouten sluit de praeses de vergadering.

J. G. KUNST, *Actuarius.*

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Tiel, gehouden te Zaltbommel Woensdag 13 Mei 1914.

1. Namens de roepende kerk Hoenza-Driel opent Ds. O. J. Geerling al Consulent de vergadering.

2. Uit de Credentiebrieven blijkt, dat de Kerken wettig vertegenwoordigd zijn.

3. In het Moderamen nemen zitting, Dr. G. Keizer als vootz. Ds. N. Diemer als assessor en Ds. J. v. d. Bosch als scriba.

4. Op de aanvragen van eenige brs. om voor het oefenaars-examen toegelaten te worden, besluit de Classis afwijkend te beschikken.

Naar aanleiding van deze aanvragen wordt het volgende voorstel van den Kerkeraad ven Tiel zonder hoofdelijke stemming aangenomen:

De Cl. Tiel der Geref. Kerken vergaderd op 13 Mei 1914 te Zalt-Bommel.

Van oordeel, dat art. 164 bij de acta der Gen. Syn. van 1893 betreffende het oefenaarschap te algemeen is gesteld,

overtuigd van de dringende noodzakelijkheid, dat de eischen voor en de positie van het oefenaarschap in onze Geref. Kerken meer in bijzonderheden worden gestipuleerd, vooral met het oog op de thans veel voorkomende gevallen, waarin zich personen bij onderscheidene Classes aanbieden, om voor het oefenaarschap te worden onderzocht, om na goeden uitslag de Geref. Kerken in ons land te kunnen dienen.

»Stelt voor, dat deze zaak in al haar omvang nader geregeld worde«.

Dit besluit zal naar de Part. Syn. van Gelderland worden doorgezonden, met verzoek om steun en doorzending naar de Gen. Synode.

5. Een voorstel van Gameren:

»De Gen. Syn. besluite, dat voortaan aan de Theol. School gelegenheid zij om te doctoreeren, en dat bij toekenning van het jus promovendi pogingen door de Syn. worden aangewend, dat de Theol. School en de Theol. Fac. der Vrije Universiteit elkanders Cand. examen wederzijds erkennen.«

Nadat dit voorstel is aangenomen, wordt besloten het door te zenden naar de Prov. Syn. met verzoek om steun en doorzending naar de Gen. Syn.

6. Een voorstel van de Kerk van Zuilichem, om de Gen. Syn. te verzoeken niet in te gaan op de verschillende voorstellen inzake de gezangenkwestie, wordt aangenomen.

Besloten wordt dit voorstel door te zenden naar de Part. Synode, met verzoek om steun en doorzending naar de Gen. Synode.

7. Rondvraag Art. 41 D. K. O.

Behoudens een enkele vraag om advies, inzake het laten doopen van een kind, door een niet belijdend lid der gemeente, dat echter belijdenis wenscht te doen, en 't welk door sommigen onkennend beantwoord wordt, levert de rondvraag niets bijzonders op.

8. Tot afgevaardigen naar de Prov. Syn. te Apeldoorn worden benoemd als Primi:

Dr. G. Keizer te Tiel; Ds. N. Diemer te Gameren; Oud. J. v. Mombergen te Delwijnen; Oud. J. M. Flier te Geldermalsen; als secundi: Ds. J. v. d. Bosch te Culemborg; Ds. O. J. Geerling te Zalt-Bommel; Oud. J. T. Hulstein te Tiel; Oud. M. v. Zandwijk te Herwijnen.

8. Alle collecten zijn gestort.

9. De kerken van Bochum en Vuren zullen ieder twee vacaturebeurten ontvangen, n.l.: Dr. Keizer en Ds. Diemer voor Bochum; Ds. v. d. Bosch en Ds. Geerling voor Vuren.

10. Als roepende kerk voor de volgende vergadering te Zalt-Bommel op den 2en Woensdag in Sept. wordt aangewezen de kerk van Poederoijen.

11. Sluiting door den voorzitter.

Namens de classis:

N. DIEMER, *loco-scriba.*

Buitenland.

Duitschland. De Gemeinschaftsbeweging.

Ten gevolge van de Oxforderbeweging in 1875, waarvan Pearsall Smith de ziel geweest is, ontstonden de Duitsche »Gemeinschaften«, dat zijn vereenigingen van belijders van den Christus tot onderlinge opbouwing.

Deze beweging organiseerde zich in drie conferenties. 1e De radicale, sterk Darbystisch gekleurde Blankenburger Conferentie, die in 1886 het eerst saamkwam. Zij was tegen de Volkskerk gericht. Luther heeft haar wel gesticht, maar deze reformator »zaaide daardoor op het vleesch«. Elke Theologie is volgens deze conferentie uit den Booze.

2e. De meer gematigde voorstanders der Gemeinschaften vereenigden zich in den Gradauer Conferentie, die in 1888 gesticht, sedert 1898 in Wernigerode saamkomt. Haar voorzitter is graaf Pückler.

3e. De Eisenacher Conferentie, in 1901 door Lepsius gesticht, is steeds meer eene Theologische vereeniging geworden, die zich »ook« met de Gemeinschaften bezig houdt. Deelnemers zijn o. a. Von Bodelschwing, Kähler, Cremer, Lütgert.

De Pinksterbeweging, die in 1907 van uit het door aardbevingen geteisterd Californie zich over de wereld verspreidde, leidde tot de wildste geestdrijverij (het spreken in tongen en doorelkander bidden), maar ze heeft er ook toe medegewerkt, dat de toestanden helderder werden. Tegenwoordig zijn er Gemeinschaften in alle staten van Duitschland te vinden. De van haar uitgaande »Jugendbund für entschiedenes Christentum in Deutschland« telt 11,500 leden; de Bijbelkringen aan Hoogescholen hebben 8000 leden, de Duitsch-Christelijke Studentenvereeniging 800.

De bodem was in Duitschland reeds voor de Gemeinschaften bearbeid door de *pia desideria* (vrome wenschen) van Spener, den vader van het Pietisme. Toch openbaart zich in den tegenwoordigen tijd het gemeenschapsleven eenigszins anders dan dat van de Pietisten der 18e eeuw. De Pietisten hebben zich niet georganiseerd gelijk de mannen der Gemeinschaften van den tegenwoordigen tijd. Dit was ten tijde van het Pietisme ook minder noodig. Immers het rationalisme had in de kerk nog niet zoo den boventoon, dat men gedwongen was organisatie tegenover organisatie te stellen. Tegenwoordig is dit anders. In menige gemeente zijn de predikanten of is de predikant der landskerk modern. De menschen die eene verkondiging van den Christus begeeren, vereenigen zich dan in een Gemeinschaft.

In Lutherische kringen is men van oordeel, dat de Gemeinschaftsbeweging een Gereformeerd karakter draagt. Calvinistische vroomheid brengt toch mede, dat men buigt voor de transcendente Majesteit Gods. Daaruit volgt, dat de praedestinatie geleerd wordt als uitvloeisel van den ondoorgrondelijken wil van Gods majesteit. Deze brengt het met tot eene volkskerk, maar tot het spreken van een »uitverkoren schare«, en daardoor tot Gemeinschaft of secte. Het Donatisme (het zoeken van eene kerk van louter gelooviger) kleeft het Calvinisme steeds aan.

Dat dit oordeel onjuist is, behoeft geen breed betoog. Immers wordt over het hoofd gezien, dat de Gereformeerde kerken niet alleen de praedestinatie aannemen, maar dat zij daarnaast ook de leer des verbonds belijden, waardoor juist het vallen in de dwaling van Donatus en van Jean de Labadie vermeden wordt.

Engeland. De Bijbelbond.

In de maand Mei houden verschillende Chr. vereenigingen te Londen hare jaarvergaderingen. Het is ondoenlijk, van alle iets mede te deelen vanwege de menigte dier vergaderingen. Wij spraken reeds over de samenkomst van mannen, die trachten het Protestantsch karakter der Engelsche Staatskerk, tegenover veler streven om haar te romaniseeren, te handhaven. Doch terecht wordt door sommigen ingezien, dat wanneer het streven der Ritualisten, die Roomsche leeringen en ceremonien in de Staatskerk brengen, moet wederstaan, het nog veel meer eisch is de macht van het ongeloof te wederstaan. Het heeft ontroering gewekt dat sommige Episcopaalsche predikanten verklaard hebben, dat zij wel de geloofsbelijdenis der XII artikelen voorlazen, maar dat zij dit deden zonder aan datgene wat er in uitgedrukt staat, te gelooven. Zou het ook niet de Kerk des Heeren verontrusten, dat zoovele dienaars der Kerk de belijdenis inzake het Woord Gods hebben losgelaten? Het verwondert ons daarom niet, dat er in Engeland een Bijbelbond opgericht is, welke ten doel heeft de oude belijdenis der Kerk omtrent Gods Woord te handhaven. Eigenlijk moest zulk een bond overbodig zijn. De Episcopaalsche Kerk heeft hare aarts-bisschoppen en bisschoppen, en de vrije Kerken hebben hare kerkelijke vergaderingen. Doch het blijkt, dat het Engelsche Episcopaat tegenover het modernisme onmachtig staat, terwijl op de jongste vergadering van de Engelsche Methodistische Kerk op 600 afgevaardigden slechts 7 leden genegen waren, terug te komen op de benoeming van een modernist tot hoogleeraar. In andere Kerken is het wellicht niet zoo erg, maar laat de invloed van het modernisme zich toch gevoelen. Daarom is het stichten van een bond om de waarheid van Gods Woord te handhaven, noodzakelijk.

Den 19den Mei kwam die bond in het Church House te Westminster onder voorzitterschap van Generaal-Majoor Owen Hay samen. In het verslag van de handelingen van dien Bond werd medegedeeld, dat in het verloopen jaar 330 meetings en diensten werden geleid, terwijl 5000 exemplaren eener brochure: „Onze Heiland en Zijn Bijbel" door Preb. Fox werden verspreid. De voorzitter verklaarde, dat de Bond ernstige studie van Gods Woord zoekt te bevorderen en de aanvallen die gedaan worden op het gezag van dat Woord, wilde afweren. Hij voegde er aan toe, dat deze beginselen in de kerken niet zoo gevolgd werden, als het wel betaamde. De bestudering van Gods Woord werd niet ter harte genomen gelijk het behoort, en daaraan was het te wijten, dat de kerk in haar getuigenis zwak is. Dr. W. H. Griffith Thomas zeide in een krachtige toespraak, dat men het betreuren moest dat de Bond behoorde te strijden, maar dat, zoolang het noodig was, de Bond den strijd zou voortzetten. Hij toonde ook aan, dat hetgeen zij, die den Bijbel critiseerden, zeiden, veel tegenstrijdigheid vertoonde, en dat het daarom noodig was, dat zij voortdurend hunne beweringen wijzigden. Terwijl zij er zich op beroemden eene wetenschappelijke methode te volgen, vervielen zij in de grootste logische fouten. Dr. Mc. Caig zeide, dat de losscheuring van de Schrift de oorzaak was van vele ellende in de kerk. De leer van de onfeilbaarheid van het Woord, gegrond op zijn algeheele inspiratie, was steeds door de Kerk, ook in hare donkerste periode, beleden.

GEMENGD NIEUWS

Opgravingen in Egypte en Palestina. De Hoogleeraar Flinders Petrie heeft de steenen pyramide van Senusert II, bij den mond van de Fayum, ongeveer zestig mijlen ten zuiden van Cairo, onderzocht. Het bleek hem, dat dit gevaarte, hetwelk vijfduizend jaar geleden gebouwd werd, vrijwel ongeschonden is gebleven. Gelijk andere gebouwen van dien aard is deze pyramide door plunderaars meermalen in den loop der eeuwen bezocht, maar op de een of andere wijs bleven sommige dingen voor hen verborgen. Zoo werden de graftomben der Koninklijke familie met vele schatten gevonden. De onderzoekers ontdekten sporen van de vernieling, door plunderaars teweeg gebracht, maar ook vonden zij hamers die door Egyptische metselaars gebruikt werden, en rolblokken die gediend hadden om steenen op de begeerde plaats te brengen, toen de pyramide gebouwd werd. Zoo leert men het leven van het oude Egyptische volk kennen en krijgt men den indruk van een volk, dat over vele hulpbronnen beschikte.

Ook omtrent uitgravingen door Duitschers bij Sichem in Palestina worden mededeelingen gedaan. Hier was Abimelech een tijdlang koning; toen het rijk der tien stammen gesticht was, versterkte Jerobeam deze plaats en maakte er zijn residentie van. Ofschoon Omri later Samaria als hoofdstad bouwde, blijkt het dat Sichem bestaan heeft van den Canaanitischen tot den Romeinschen tijd. In Sichem werd Jozef begraven, en niet ver daarvan verwijderd was de Jacobsbron, waar de Heere met de Samaritaansche vrouw gesproken heeft. Reeds zijn door de uitgravers de puinhoopen van zes torens, die op colossale, steenen fundeeringen rusten, gevonden, en men verwacht nog andere overblijfselen te zullen vinden. De uitgravingen geschieden onder leiding van den hoogleeraar Ernst Sellin. De Keiser van Duitschland stelt in dezen arbeid belang en steunt hem finantieel.

Uit den arbeid onder de Mormonen in Utah. Iemand die in Utah, den Mormoonschen staat in N.-Amerika, arbeidt, beweert dat de Mormoonsche gemeenschap vol van lastering is tegen den Heiligen Geest en leidt daaruit af, dat zoo weinige Mormonen tot het ware geloof in Jezus Christus kunnen gebracht worden. De Mormoonsche menschen in hunne huizen bezoekende, bevond hij, dat zij de gedachte dat wij door het bloed van Jezus Christus van al onze zonden moeten gereinigd worden, voor bespottelijk houden; niet het geloof in Jezus Christus, maar hunne werken zullen hen zalig maken. Een vrouw zeide hem: »Jozef Smith is God«, een andere sprak: »Ga weg met uw helschen Bijbel«, een andere: »Hang uw Bijbel op, ons boek van Mormon staat ver boven uw Bijbel«, een ander: »Als gij zoolang in Utah geweest zijt als ik, zult gij in God noch hel gelooven«. Een oud man beweerde, dat hij Jezus Christus in het vleesch gezien had. Dergelijke uitingen doen zien waartoe het Mormonisme leidt.

Toch meldt dezelfde arbeider dat hij menschen onder de Mormonen gevonden heeft, die Christenen zijn geweest, en het nog zijn, welke, hoe ook dwalende, geen deel hebbende aan de lasteringen van de Mormoonsche hiërarchie.

Als men onder de Mormonen werkt, moet er in de eerste plaats op gewerkt worden dat het geloof in Gods Woord terugkeert, hetgeen het best geschiedt door persoonlijk bezoek, waarbij van hart tot hart kan gesproken worden. Het is daarbij noodig dat hij, die dezen arbeid verricht, goed in Gods Woord te huis is, dat hij een ernstig Christen is, die ook geestelijk onderscheidingsvermogen bezit.

De Wachter, het Amerikaansche blad, die het bovenstaande mededeelt, voegt er de volgende opmerkingen aan toe:

1. Volgens den census van 1910 heeft Utah eene bevolking van 366,583. Zestig procent is Mormoonsch volgens de Mormonen. In Ogden hebben de Mormonen twee personen benoemd om te arbeiden onder hen, die de Gepf. godsdienstoefening af en toe bijwonen, welke gehouden wordt in de Nederlandsche taal. Een dezer personen komt nu en dan spioneeren in den dienst, om dan soms reeds den volgenden morgen de menschen lastig te vallen met zijne ketterijen, die hij in de kerk gezien heeft.

2. De Non-Mormons zijn: Roomsch-Katholieken ongeveer 10.000. Grieken ongeveer 6.000. De Protestanten, die tot het een of ander kerkgenootschap behooren, tellen 9.000. Er zijn dus in Utah maar weinig christenen. Utah heeft vele bewoners, die met God en zijn dienst gebroken hebben.

3. De predikanten spreken in kerken met verscheidene ledige banken. Hemelvaartsdag woonde schrijver een dienst bij in de Duitsch-Evangelische kirche en was de eenige man onder de hoorders. In die kerk houdt men ook slechts eene godsdienstoefening op den Sabbath. Na jaren van arbeid heeft de Presbyteriaansche kerk nog maar vier zichzelf onderhoudende gemeenten. De predikanten klagen er over, dat zoodra de christenen, die van uit andere staten in Utah zich kwamen vestigen, financieel kunnen, ze weer naar elders trekken. Dit verhuizen belemmert den groei der gemeenten. En toch kan het den menschen niet euvel genomen, want menigeen betreurt het, dat zijne kinderen in Utah gebracht zijn, vanwege gevaren, die groot zijn.

Wat kan en wat moet gedaan worden? Gewaarschuwd in de Staten, in Nederland en Z.-Afrika, leder *Wachter*-lezer kan dit doen, door in een briefje naar familie in Nederland tegen de verleiders in Jezus' naam te waarschuwen. Als de menschen eenmaal in Utah zijn, is er weinig meer voor hen te doen". WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE SPEELMAN.

XIII.

GOED EINDE.

Het behaagde den Heere allengs mijn oogen te openen, zoodat ik duidelijk leerde zien, hoe niet mijn deugd en braafheid mij er brengen kon, maar alleen Gods genade. En die werd mij bewezen. Thans is het oude voorbij en alles nieuw geworden. Ik zou het oude leven ook niet meer terug verlangen.

»Dat is heerlijk« zei de tuinman, »van de verandering, waar gij over spreekt, heeft trouwens nooit iemand berouw gehad«.

Hoe meer ik beterde des te meer kwam ook de vraag, wat nu te doen, telkens weer op. Want dat de boer bij wien ik geweest was mij op den duur niet houden kon, zei ik reeds. Er was niet genoeg licht werk te doen. Doch daar bij kwam dat, sinds ik vroom of, zooals de boer het noemde, fijn was geworden, hij mij niet meer lijden mocht.

Noch mijn ouders, noch de dominé wisten raad. Die werd eindelijk verschaft door onzen schoolmeester, denzelfde die mij had onderwezen, en die wist dat ik goed zingen kon en ook het fluitspelen verstond.

»Jongen«, zei hij tot mij, »gij moest eens beproeven of ge met uw gaven voor muziek en zang ook niet een eerlijk stuk brood kunt ver-